

РЕШЕНИЕ

№ 16834

гр. София, 16.05.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 17 състав, в
публично заседание на 05.05.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Искра Гърбелова

при участието на секретаря Грета Грозданова, като разгледа дело номер **2610** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от АПК във връзка с чл. 118, ал.1 от КСО. АССГ е сезиран с жалба подадена З. М. Г., ЕГН: [ЕГН] от [населено място] срещу решение № 2153-21-31 от 03.02.2025 г. на директора на ТП на НОИ С. град, с което е оставена без уважение жалбата на посоченото лице срещу Разпореждане № [ЕГН] от 26.11.2024г. на длъжностно лице по ПО.

С уточняваща молба от 12.03.2025г. господин Г. отправя искане за отмяна на оспореното решение изцяло и произнасяне по същество с ново решение, с което да се определи дата на възстановяване на социалната пенсия за инвалидност от 01.09.2024г.

В открито съдебно заседание жалбоподателят се явява лично и моли съда да уважи жалбата. Претендира разноси.

Ответникът - директорът на ТП на НОИ С.-град се представлява от юрк. Б., която моли съда да отхвърли жалбата и претендира юрисконсултско възнаграждение.

СГП, редовно уведомена, не изпраща представител.

Съдът, след като се запозна с представените по делото доказателства и взе предвид становищата на страните, приема за установено от фактическа страна следното:

Жалбоподателят получавал лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване за 71% трайно намалена работоспособност, отпусната с Разпореждане № [ЕГН]/16.01.2014 г. /л.76 от делото/ считано от 09.07.2013 г., въз основа на ЕР № 32641 от 15.12.2013 с дата на инвалидизиране 09.07.2013г./л.74/. Последователно през годините З. М. Г. се е явявал пред ТЕЛК за преосвидетелстване, респективно – същият е получавал определената лична пенсия за ИОЗ.

Продължаване на срока на пенсията на Г. е извършено и с разпореждане № [ЕГН]/14.03.2018г.,

което предхожда обжалването в настоящото производство. Сроктът на определена с ЕР на ТЕЛК № 204/24.01.2018г. - 73% трайно намалена работоспособност е определен до 01.01.2021 г. След изтичане на определения с ЕР на ТЕЛК № 204/24.01.2018г. срок на инвалидността е извършено преосвидетелстване на лицето и е постановено ЕР на ТЕЛК № 545/24.02.2021 г./л.92/, в което органите на медицинската експертиза са приели, че на жалбоподателя се следва 50 % трайно намалена работоспособност и срок на инвалидността до 01.02.2024 г. С разпореждане № [ЕГН] от 22.03.2021 г. личната социална пенсия за инвалидност на г-н Г. е прекратена на основание чл.96 от КСО, считано от 02.01.2021 г. /л.94/.

С ЕР на НЕЛК № 1096 от 26.05.2021 г. е отменено ЕР на ТЕЛК № 545/24.02.2021 г. и върнато за ново освидетелстване л.95/. С ЕР № 2049/16.09.2021г. на ТЕЛК /л.109/ е определена 50 % трайно намалена работоспособност и срок на инвалидността до 01.09.2024 г.

Със заявление-декларация с вх. № 222024052380804/23.05.2024 г., подадено чрез Регионалната картотека на медицинската експертиза (РКМЕ) [населено място] до ТЕЛК, г-н Г. е поискал преосвидетелстване по повод изтичане срока на последното експертно решение.

С ЕР на ТЕЛК № 92522 от 19.09.2024 г. /л.112 от делото/, е определена 72% ТНР, дата на инвалидизиране 09.07.2013г. и срок на инвалидността до 01.09.2027 г. Същото е обжалвано от лицето на основание чл.112 от Закона за здравето пред НЕЛК.

Горното е представено със заявление вх.№ 2107-21-2042 г. за възстановяване на пенсията. С разпореждане № [ЕГН] от 26.11.2024 г. /л.114/ на основание чл.98, ал.7 от КСО е определена лична социална пенсия за инвалидност за 72% ТНР, с дата на инвалидизиране 09.07.2013г. и срок на инвалидността до 01.09.2027 г., в размер на 307.07 лв., считано от 19.09.2024 г.

Срещу това разпореждане г-н Г. е подал жалба само и единствено в частта му относно началната дата на опускане на пенсията с искане същата да бъде променена на 23.05.2024г. когато е подадено заявлението-декларация. С Решение № 2153-21-31 от 03.02.2025 г. на директора на ТП на НОИ С. град жалбата е оставена без уважение с мотивите, че основаниято за прекратяване на личната пенсия е отпаднало с издаването на ТЕЛК решението, с което експертната комисия е определила на Г. трайно намалена работоспособност - 72 на сто, с който процент той отново има право да получава пенсия за инвалидност поради общо заболяване. Поради изложеното, датата за опускане на пенсията следва да е тази на издаване на ТЕЛК решението – 19.09.2024г.

Решението е получено от г-н Г. на 17.02.2025 г. /л.123/, който недоволен депозирал жалба вх. № 1012-21-248/04.03.2025 г. до АССГ.

При така установената фактическа обстановка, съдът прави следните правни изводи:

Оспорването е процесуално допустимо като направено от лице, за което решението е неблагоприятно, в законоустановения срок по чл. 118, ал. 1 от КСО и против акт, подлежащ на съдебно обжалване и контрол за законосъобразност.

Разгледана по същество, жалбата е основателна по следните съображения:

След извършената на основание чл. 168, ал. 1 от АПК, служебна проверка за законосъобразността на оспорения индивидуален административен акт, съдът установи, че оспореното решение на директора на ТП на НОИ – С. – град е издадено от оправомощен орган, в рамките на неговата материална компетентност. Решението на директора на ТП на НОИ е издадено в предвидената в чл. 59, ал. 2 от АПК, вр. с чл. 117, ал. 5 от КСО форма и съдържа изложение на фактическите и правните основания за постановяването му. В производството по постановяването му не са допуснати съществени нарушения на процесуални правила и процедурата по издаването му е съобразена с приложимите за случая норми - чл. 117, ал. 3 от КСО.

Спорът по делото се свежда до правния въпрос правилно ли органите на НОИ са определили началния момент на възстановяване на личната пенсия за инвалидност поради общо заболяване

на 3. Г..

В чл. 94, ал. 2 КСО, съдържащ общи правила за пенсиите се посочва, че пенсиите се отпускат от датата на придобиване на правото, ако заявлението е подадено в 2 месечен срок от тази дата. Тази разпоредба определя дата на придобиване на право, преценено от административния орган при издаване на административен акт, съдържащ мотиви по този въпрос. Според ал. 3 извън случаите по ал. 1 пенсия за инвалидност се отпуска от датата на подаване от лицето на заявление – декларация до ТЕЛК, но не по рано от датата на инвалидизиране, ако заявлението е подадено в месечен срок от влизане в сила на решението на ТЕЛК /НЕЛК. Така цитирана разпоредбата включва произнасяне на орган на медицинска експертиза за определяне на ТНР. В самата законова разпоредба се съдържа предположението/презумпция/, че още с подаване на заявлението до ТЕЛК е налице увреждането, което ще бъде установено от ТЕЛК, поради което основанието възниква на датата на подаване на заявлението. Нещо повече, допуска се още по ранна дата от подаване на заявлението, но не по рано от датата на инвалидизиране. В този случай, обаче следва да е налице произнасяне в решението на ТЕЛК/НЕЛК каква е ТНР от началната дата на инвалидизиране най - рано до подаване на заявлението за освидетелстване, като периодът от заявлението до постановяване на решението и влизането му в сила, се считат че е с ТНР определена с решението.

При така цитираната обща уредба следва преценката в хипотезата на чл. 97, ал. 2 КСО кога е отпаднало основанието за прекратяване на пенсията за инвалидност, която е била възстановена с оспорените актове. В настоящият случай отпадане на основанието, административният орган е приел, че това е датата на издаване на решението 16.09.2024 г. Липсва законова обосновка за това, освен че ако не е било обжалвано е влязло в сила на тази дата. Разпоредбата на чл. 94, ал. 3 КСО, уреждаща датата на отпускане на пенсията, при първоначално освидетелстване е по – благоприятна от специалната уредба, която се основава на отпадане на основанието, а това е влизане в сила на решението на ТЕЛК и НЕЛК.

Трайно намалената работоспособност /ТНР/ е обективно състояние и то е основанието за отпускането/възстановяване на пенсията. Този обективен факт обаче се превръща в юридически факт когато бъде установен от органите на медицинската експертиза, като в случая това става с решението на ТЕЛК/НЕЛК. С това решение се установява начална дата и процент ТНР, с който процент се свързват правните последици за отпускане на пенсия за инвалидност поради общо заболяване. Практиката на ТЕЛК и НЕЛК е да се постановяват решения, установяващи ТНР в проценти, с определяне на срок за в бъдеще или пожизнено, като се посочва начална дата на инвалидност. Това е стандартно установяване на ТНР, когато се посочва такава за първи път с решение на медицинската експертиза. Когато през периода преди постановяване на решение на ТЕЛК/НЕЛК има други решения с установена ТНР в различни проценти в различни периоди, не се посочва процентът ТНР как се е променял до постановяване на решението. Посочва се процент ТНР, установен с предишното решение на ТЕЛК, като се определя нов процент ТНР, считано от издаване на решението на ТЕЛК, след влизането му в сила. Ето защо, въпросът дали има промяна в здравословното състояние в периода между две решения на ТЕЛК се разбира с влязлото в сила решение на ТЕЛК, но считано от датата на постановяването му. При това положение промяната в ТНР, без да е установена в решението на ТЕЛК преди датата на постановяването му е въпрос, който не намира отговор в решенията на ТЕЛК, този период не се обжалва от освидетелстваните лица, за които правните последици произтичат само от установеното в решението. Не може да бъде отчетено във вреда на освидетелстваните, че не подават жалби в тези части, тъй като нито законовата уредба ги насочва, нито в решенията на ТЕЛК и НЕЛК се съдържат такива указания, нито пък се посочва в самите решения на ТЕЛК и НЕЛК от кой момент са определени процентите

ТНР за освидетелствания.

В приложените решения на ТЕЛК по делото се посочва дата на инвалидизация 09.07.2013г. и никъде не се сочи друга дата на по - тежка инвалидизация, когато е настъпило влошаване на здравословното състояние. Индиция, но нищо повече от това, може да е датата на предходното освидетелстване.

Съгласно чл. 103, ал.6 от Закона за здравето, срокът за извършване на експертизата е три месеца от подаване на заявление — декларация в Регионалната картотека на медицинската експертиза. В настоящия случай това е сторено на 23.05.2024 г., а решението е издадено едва на 19.09.2024г., т.е. след този срок. Независимо от посочването в решението на ТЕЛК /л.112-гръб от делото/, че забавянето не е по вина на освидетелстваното лице, в него не се отразява с валидните правни последици кога е възникнало заболяването, влошаването на здравословното състояние, довело до ТНР 72%. Същевременно предходното освидетелстване е било със срок на валидност до 01.09.2024г. В настоящия случай посочването на дата на инвалидизиране 09.07.2013г. има за последици непрекъснато състояние на ТНР, което следва да се вземе предвид от административния орган при постановяване на решението в съответствие със закона и се съобрази искането на г-н Г..

Поради гореизложените съображения и с оглед правилото на чл. 173, ал. 2 от АПК, административният акт и потвърденото с него разпореждане, само в частта на последното относно датата на възстановяването на пенсията, следва да бъдат отменени, а преписката върната на ръководителя по пенсионно осигуряване за разглеждане на заявлението на З. М. Г. при съобразяване с указанията по приложение на закона, дадени в настоящото решение.

Относно претенцията на жалбоподателя за присъждане на разноси, представляващи държавна такса в размер на 10 лева, следва да бъде отбелязано, че като пенсионер, съгласно чл.120 от КСО, същият е освободен от заплащането на държавна такса в това производство, поради което сумата следва да бъде възстановено по лична банкова сметка на жалбоподателя след надлежното ѝ представяне на съда от страна на последния.

Мотивиран от горното, съдът,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 2153-21-31 от 03.02.2025 г. на директора на ТП на НОИ С. град, с което е оставена без уважение жалбата на З. М. Г., ЕГН: [ЕГН] срещу Разпореждане № [ЕГН] от 26.11.2024г. на длъжностно лице по ПО, в частта му, с която е определената начална дата на възстановяване на личната пенсия за инвалидност поради общо заболяване на З. М. Г..

ВРЪЩА преписката на Ръководителя по пенсионно осигуряване при Териториалното поделение на НОИ – [населено място] за ново произнасяне, при съобразяване с дадените в настоящото решение указания по тълкуване и прилагане на закона.

ДА СЕ ВЪЗСТАНОВИ недължимо внесена от З. М. Г. държавна такса в размер на 10 лева.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

Съдия:

